

Topsi 2
Tunteet ja tunteiden säätely

Istu oman harkkaluokan ”tiimiin”

Ajankohtaista

- Seuraavat topsi-tapaamiset 3.11. ja 10.11.
  - Halutaan aikaistaa? Esim. 27.10. ja 3.11.
  - Sitä seuraava tapaaminen 13.1.2027 (eli jää ennen joulua viikot 46-51 ja joulun jälkeen vko 1)

- Mitä harjoittelukoululta on ohjeistettu?
- Miten tapaamiset istuvat heidän toiveisiin observoinneista…?

Ajankohtaista

- Tänään yliopiston tiedeillassa musiikkia ja matematiikkaa klo 16-17.30
  - Juha Lehrback (matematiikka)
  - Suvi Saarikallio (musiikkikasvatus)
  - Josefiina Fagerlund (musiikkikasvatus)
- https://www.jyu.fi/fi/tapahtumat/tiedeilta-610-musiikissa-soi-matematiikka
- JYU Kirjaston aula tai verkkolähetys

Oppimistilanteiden havainnoinnin prosessit (teacher noticing, professional vision)

1. **Havaitseminen:** opettajan huomio kohdistuu johonkin vuorovaikutuksen osatekijään (esim. oppilaiden tai ryhmän toimintaan, tunnereaktioon, opittavan asian ymmärtämiseen)
2. **Tulkinta:** opettaja tulkitsee havaitsemaansa kokemustensa, tietojensa ja oppilaan/ryhmän tuntemuksen perusteella
3. **Päätöksenteko:** havaintojen teon ja tulkintojensa pohjalta opettaja päätyy johonkin toimintaan

PID-malli

Perception-Interpretation-Decision-making

Tapaamiset tukevat oppimistilanteiden havainnointitaidon kehittymistä

Keskustelua ennakkotehtävästä 1: Tunteiden säätely

Why do we lose control of our emotion?
https://www.youtube.com/watch?v=3bKuoH8CkFc

- Millaisia haastavia tunteisiin vaikuttavia tilanteita oppilas voi kokea koulupäivän aikana?
- Millaisia haastavia tunteita herättäneitä tilanteita muistat omalta kouluajaltasi? Miten aikuiset suhtautuivat niihin ja/tai miten ajattelet, että niihin voisi suhtautua? Jos tilanne sattui itsellesi, millaisia tunnetaitoja ja tukea olisit tarvinnut tilanteessa?
- Millaisia kulttuurisia ja sosiaalisia normeja tunnistat erilaisten tunteiden kokemiseen ja näyttämiseen kouluympäristössä?
- Millaisiin tunnetaitoja harjoittaviin menetelmiin, materiaaleihin yms. olet törmännyt koulussa tai muualla?

KTKP050-luennolta: Sosioemotionaalinen kompetenssi (Casell 2017)

Itsetietoisuus ja reflektiotaidot:

- Tunteiden tunnistaminen
- Itsehavainnointi (tarkka)
- Itseluottamus
- Minäpystyvyys (self-efficacy)

Itsesäätely ja toiminnan säätely:

- Impulssikontrolli
- Stressin säätely
- Motivaatio
- Päämäärien asettaminen
- Organisaatiotaidot

Sosiaalinen tietoisuus:

- Perspektiivin ottamisen kyky
- Empatia
- Erilaisuuden ymmärtäminen
- Kunnioitus toisia kohtaan

Ihmissuhdetaidot:

- Vuorovaikutustaidot
- Sosiaalinen kiinnittyminen
- Ihmissuhteiden rakentaminen
- Tiimityötaidot

Vastuullinen päätöksenteko:

- Ongelmien tunnistaminen
- Tilanteiden analysointi
- Ongelman ratkaisu
- Arviointi
- Reflektio
- Eettinen vastuullisuus

The circumplex model of affect / Posner, Russell & Peterson 2005

Pois tolaltaan, stressaantunut, hermostunut, jännittynyt

Valpas, jännittynyt, riemuissaan, onnellinen

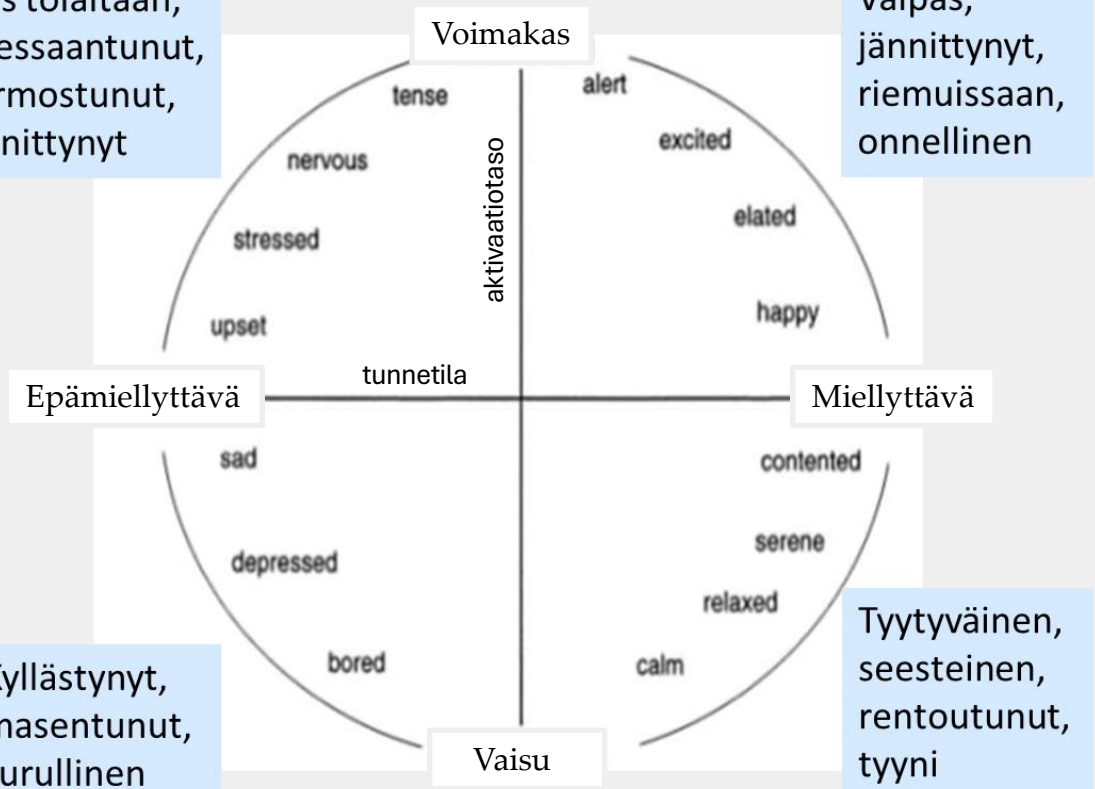

Kyllästynyt, masentunut, surullinen

Tyytyväinen, seesteinen, rentoutunut, tyyni

Pohdittavaksi

Mikä on oppimisen kannalta suotuisin tunnetila?

Entä epäsuotuisin?

”Tunteet, tunteiden säätely” KTKP050 luento Erja Rautamies & Merja Koivula 2024

Keskustelua ennakkotehtävästä 2: Merkityksellinen oppiminen

Emotional Engagement in Learning | Mark Thompson

https://www.youtube.com/watch?v=QfXNn51OoxM

- Millaisia merkityksellisiä oppimiskokemuksia olet itse kokenut koulussa tai sen ulkopuolella?
  - Mitä mainittuja elementtejä niistä löytyi?
- Mitä haasteita koet opettajana merkityksellisten oppimiskokemusten luomisessa?

Oppimiseen liittyvät tunteet vaihtelevat tilanteen mukaan

- Luokka – koti, muu ympäristö
- Ryhmä / suhde opettajaan – itsenäinen
- Oppitunti – kokeet
- Oppiaine
- Vireystila
- Edeltävä tunnetila, oma henkilökohtainen tunnetila

- Tunteet sisältävät monia puolia, esim. kokeeseen liittyvä ahdistus sisältää:
  - Levoton ja jännittynyt olo (tunteiden kokemisen taso)
  - Murehtiminen, huolestuneisuus (kognitiivinen taso)
  - Ahdistunut ilme (ilmaisun taso)
  - Halu paeta tilannetta (motivaation taso)
  - Fyysiset reaktiot (fysiologinen taso)

Mitä näistä opettaja pystyy havaitsemaan? Mihin opettaja pystyy vaikuttamaan?

Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 36-48.

Oppimiseen liittyviä tunteita

- **Oppimistilanteeseen samanaikaisesti liittyvät tunteet**
  - Oppimisen ilo, kyllästys, viha, turhautuminen jne.
- **Ennakoivat tunteet**
  - Toiveikkuus, optimistisuus (onnistumisen ennakointi)
  - Ahdistus (epäonnistumisen ennakointi)
- **Takautuvasti oppimistilanteisiin liittyvät tunteet**
  - Ylpeys (liittyen onnistumiseen)
  - Häpeä (liittyen epäonnistumiseen)

Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 36-48.

Tunteet linkittyvät muun muassa siihen miten paljon oppija kokee voivansa **vaikuttaa** lopputulokseen (control) ja mikä hänelle on **tärkeää** (values)

The Control-Value Theory of Achievement Emotions (Pekrun, 2006)

Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, *18*(4), 315-341.

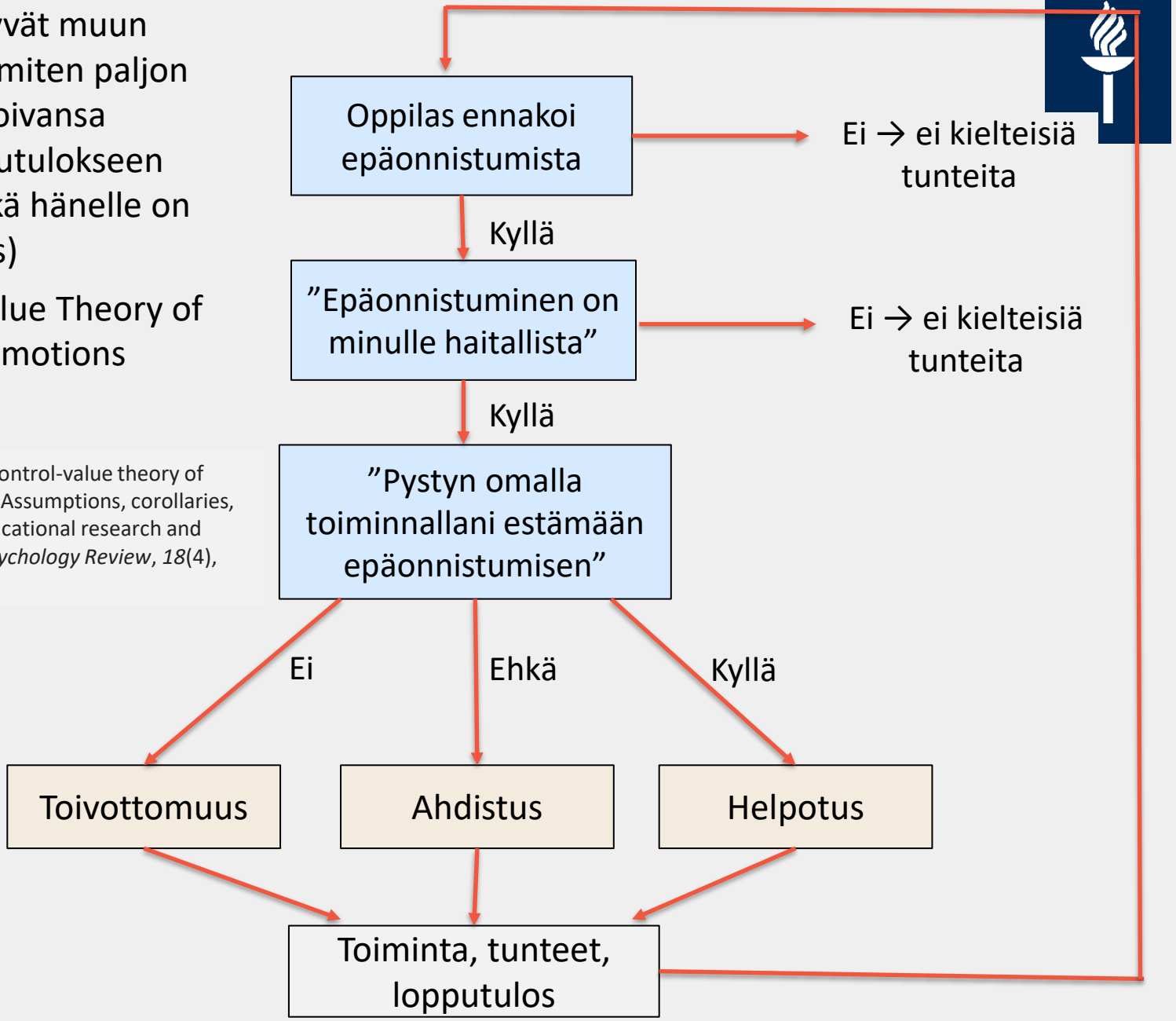

Esimerkkejä:

Tunteet tunnistetaan

- Ilmeistä
- Äänestä/puheesta
- Eleistä, liikkeistä
- Kehon asennoista
- Silmäterien laajentumisesta
- Hengityksen tihentymisestä

”Tunteet, tunteiden säätely” KTKP050-luento Erja Rautamies & Merja Koivula 2024

Oppilaiden myönteisten tunnekokemusten havainnointi

- In my class, this student is **enthusiastic**.
- This student appears **happy**.
- When we start something new in class, this student is **interested**.
- When working on classwork, this student seems to **enjoy** it.
- For this student, learning seems to be **fun**.

Skinner, E. A., Kindermann, T. A., & Furrer, C. J. (2009). A motivational perspective on engagement and disaffection: Conceptualization and assessment of children's behavioral and emotional participation in academic activities in the classroom. *Educational and Psychological Measurement, 69*(3), 493-525.

Video I (nro 30)

Havainnoi oppilaiden myönteisiä tunteita oppimistilanteen aikana.

Millaisia havaintoja teit?

Varaudu keskustelemaan ajatuksistasi.

Koko ryhmän keskustelu

Millaisia havaintoja teitte oppilaiden myönteisistä tunteista?

Oppilaiden kielteisten tunnekokemusten havainnointi

- When we work on something in class, this student appears to be **bored**.
- When working on classwork, this student seems **worried**.
- In class, this student seems **unhappy**.
- In my class, this student is **angry**.
- When I explain new material, this student **doesn't seem to care**.

Skinner, E. A., Kindermann, T. A., & Furrer, C. J. (2009). A motivational perspective on engagement and disaffection: Conceptualization and assessment of children's behavioral and emotional participation in academic activities in the classroom. *Educational and Psychological Measurement, 69*(3), 493-525.

Video II

Havainnoi oppilaiden kielteisiä tunteita oppimistilanteen aikana.

Millaisia havaintoja teit?

Varaudu keskustelemaan ajatuksistasi.

Koko ryhmän keskustelu

Millaisia havaintoja teitte oppilaiden kielteisistä tunteista?

Pohdittavaksi

- Millaisia haastavia oppimiseen/opettamiseen vaikuttavia tunteita oppilas/opettaja voi kokea koulupäivän aikana?
- Millainen vaikutus tunnetilalla on oppimiseen/opettamiseen?
- Miten opettaja voi auttaa oppilaita säätelemään tunteitaan ja toimintaansa?

Ohjeistus havainnointiin (4 x 45 min)

Observaatio 1 (ryhmä, vertaissuhteet): Tee havaintoja luokan ryhmädynamiikasta ja vertaissuhteista. Miten oppilaat toimivat keskenään? Miltä vertaissuhteet näyttävät? Kiinnitä myös huomiota vertaisoppimiseen. Luodaanko oppitunnilla mahdollisuuksia siihen? Miten?

Observaatio 2 (tunteet): Havainnoi oppilaiden myönteisiä ja kielteisiä tunteita oppimistilanteen aikana. Millaisia havaintoja teet ja mihin havaintosi perustuvat? Millaisissa tilanteissa tunteita näyttää viriävän? Miten niitä ilmaistaan? Mitä niiden ilmaisemisesta seuraa?

Observaatio 3 (tunteet): Kiinnitä huomioita seuraaviin asioihin: Miten oppilaiden tunteet vaihtelevat yhden oppitunnin aikana? Valitse yhden observaatiotunnin aikana luokasta yksi lapsi, jota seuraat erityisesti. Jos mahdollista, kysy lapselta oppitunnin jälkeen millaisia tunteita hänellä oli oppitunnin aikana. Pohdi vastausta suhteessa omiin havaintoihisi.

Observaatiot 4,5: Valitse observoitava asia edellisistä tehtävistä.

Aikaa havainnointien tekemiseen 27.10.2026 saakka

Ohjeistus tunteiden ja tunteiden säätelyn havainnointiin norssilla

Toinen havainnointikerta (tunteet): Havainnoi oppilaiden myönteisiä ja kielteisiä tunteita oppimistilanteen aikana. Millaisia havaintoja teet ja mihin havaintosi perustuvat? Millaisissa tilanteissa tunteita näyttää viriävän? Miten niitä ilmaistaan? Mitä niiden ilmaisemisesta seuraa?

Kolmas havainnointikerta (tunteet): Kiinnitä huomioita seuraaviin asioihin: Miten oppilaiden tunteet vaihtelevat yhden oppitunnin aikana? Valitse yhden observaatiotunnin aikana luokasta yksi lapsi, jota seuraat erityisesti. Jos mahdollista, kysy lapselta oppitunnin jälkeen millaisia tunteita hänellä oli oppitunnin aikana. Pohdi vastausta suhteessa omiin havaintoihisi.

Neljäs ja viides havainnointikerta: Valitse observoitava asia edellisistä tehtävistä.

Muista tehdä muistiinpanoja havainnoistasi Propea varten!

Topsi 1 ja 2 sisältävät yhteensä 4 x 45 min observointia norssilla viikkojen 40–44 aikana (viikko 42 on syysloma!).

Topsi 3 Kielitietoisuus

Ennakkotehtävät

- Lue yleiskatsaus kielitietoisesta matematiikasta eNorssin Kielitietoisen opettajan oppaasta (sivut 16 - 18).
- Tekstissä on käytännöllisiä esimerkkejä kielitietoisesta matematiikasta ja teoreettisempi yleiskatsaus siitä, miksi on tärkeää olla kielitietoinen.
- Lue hetki tekstiä ja yrittää hahmottaa itsellesi tekstin ydintä. Mitä esimerkkejä ja taustatietoja löydät tekstistä?
- Valmistaudu keskustelemaan lukemastasi seuraavalla topsi-tapaamisella